

Suositus 22/2021/presidiet D 2022

Aikaisempi asia- A 1850/PRE
kirjanumero
Käsittelijä Puheenjohtajisto

Puheenjohtajiston mietintö, joka koskee
vapaan liikkuvuuden säilyttämistä Pohjoismaissa kriisitilanteissa

Ehdotus

Puheenjohtajisto ehdottaa, että

Pohjoismaiden neuvosto merkitsee ilmoituksen tiedoksi ja katsoo suosituksen 22/2021, Vapaan liikkuvuuden säilyttäminen Pohjoismaissa kriisitilanteissa, neuvoston osalta loppuun *käsitellyksi*.

Taustaa

Suositus kuuluu seuraavasti:

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,
että se vahvistaa rajaesteneuvoston toimeksiantoa ja asemaa.
että se käynnistää pysyvän raja-alueyhteistyön.

Pohjoismaiden ministerineuvoston ilmoitus

Rajaesteneuvoston toimeksianto

Pohjoismaiden ministerineuvoston rajaesteneuvosto on saanut Pohjoismaiden hallituksilta uuden toimeksiannon 1. tammikuuta 2022 alkaen. Toimeksianto on luetta-
vissa kokonaisuudessaan täällä: [www.norden.org/fi/information/rajaesteneuvoston-
toimeksianto-2022-2024](http://www.norden.org/fi/information/rajaesteneuvoston-toimeksianto-2022-2024)

Pohjoismaisen rajaesteyhteistyön lujittamiseksi toimeksiantoa on mukautettu mo-
nilta kohdin, ja rajaesteneuvoston ohella siinä mainitaan muitakin rajaesteytön edis-
tämisen kannalta tärkeitä yhteistyökumppaneita, kuten pohjoismaiset neuvontapal-
velut ja Pohjoismaiden neuvoston rajaesteryhmä.

Uuden toimeksiannon myötä rajaesteneuvoston kriisiajan roolia on tarkennettu ja
vahvistettu. Rajaesteneuvoston tehtävänä on tiedottaa maiden hallituksille sekä rele-
vanteille ministerineuvostoille ja sektoreille liikkuvuusongelmista, joita ilmenee Poh-
joismaissa ja varsinkin raja-alueilla, sekä tarjota käyttöön rajaesteneuvoston omaa



osaamista ja verkostoja. Näin parannetaan tietopohjaa ja tehostetaan pohjoismaista koordinoitua silloin, kun vapaassa liikkuvuudessa ilmenee ongelmia kriisiaikoina.

Uusi toimeksianto lujittaa myös rajaesteneuvoston ja pohjoismaisten yhteistyöministerien välistä yhteistyötä. Rajaesteneuvosto kokoontuu toimikaudella 2022–2024 vähintään kerran vuodessa keskustelemaan ja vaihtamaan tietoa pohjoismaisten yhteistyöministerien kanssa.

Lasten ja nuorten näkökulman ja vammaisnäkökulman sisällyttäminen toimintaan varmistetaan kutsumalla rajaesteneuvoston kokouksiin säännöllisesti Nuorten Pohjoismaiden neuvoston ja Vammaisalan pohjoismaisen yhteistyöneuvoston edustajia.

Raja-alue-tilastoyhteistyö

Pohjoismaiden tilastoviranomaisten väliseen mikrodatan vaihtamiseen liittyviä ongelmia ei ole edelleenkään saatu ratkaistua. Ongelmana on se, että Pohjoismaiden tilastoviranomaiset eivät voi lainsäädäntösyistä vaihtaa keskenään mikrodataa eli yksittäisiä henkilöitä koskevaa tietoa.

Vuonna 2021 saatiin päätökseen Nordic Mobility -hanke, jonka tavoitteena oli raja-alue-tilastojen kehittäminen ja tuottaminen. Hankkeen toteuttivat Pohjoismaiden tilastoviranomaiset Suomen Tilastokeskuksen johdolla. Raja-alueita koskevat tilastotiedot on julkaistu pohjoismaisessa tilastotietokannassa www.nordicstatistics.org. Lisäksi tammikuussa 2021 julkaistiin raportti "Nordic Cross-border Statistics". Tulosten lisäksi raporttiin sisältyy tilastoviranomaisten toteuttama arviointi raja-alue-tilastotietojen jatkuvaluontoisen vaihtamisen mahdollisuuksista. Lisätietoja raportista ja tuloksista saa täältä: www.norden.org/fi/news/faktat-pois-piilosta-uudet-luvut-valotavat-pohjoismaiden-valista-pendelointia

Ongelman ratkaisemiseksi Tanskan ja Ruotsin tilastokeskukset Danmarks Statistik ja SCB ovat hankkeen päätyttyä selvittäneet mahdollisuuksia raja-alue-tilastojen keruuseen Juutinrauman alueelta. Tilastokeskukset ovat tutkineet, olisiko raja-alue-tilastoja mahdollista tuottaa rekisteritiedon pohjalta. Tällöin maat eivät vaihtaisi keskenään mikrodataa, vaan kansallisissa rekistereissä olevaa tietoa. Työn tulokset esiteltiin Skånen alueen 2. helmikuuta 2022 järjestämässä webinaarissa, jossa käytiin läpi Ruotsista ja Tanskasta vuosina 2016–2020 kerättyjä raja-alue-tilastoja. Seuraavaksi on tarkoitus arvioida, voitaisiinko Ruotsin ja Tanskan välinen malli laajentaa kattamaan kaikki Pohjoismaat.

Vireillä on myös muita hankkeita, joiden avulla pyritään luomaan perusedellytykset maiden väliselle datan vaihdolle. Hankkeet voivat auttaa löytämään ratkaisun haasteisiin, joita liittyy tilastotiedon jatkuvaluontoiseen vaihtamiseen Pohjoismaiden kesken. Esimerkkeinä mainittakoon hankkeet 1) The Nordic Commons (MR-S, Nordforsk jne.) ja 2) Achieving the World's Smoothest Cross-Border Mobility and Daily Life Through Digitalisation (MR-DIGITAL). MR-DIGITALin hankkeessa (2021–2023) kehitetään käyttökelpoisia ja pysyviä ratkaisuja maiden väliseen datan vaihtoon ja viranomaisyhteistyöhön.



*Pohjoismaiden ministerineuvosto katsoo sen vuoksi, että suositus on toteutunut raja-
alueneuvoston toimeksiannon vahvistamisen osalta ja osittain toteutunut raja-
lastoyhteistyön osalta.*

Puheenjohtajiston näkemykset

-

Malmö den 21. Marts 2022

Annette Lind (S)

Bertel Haarder (V)

Christian Juhl (EL)

Erkki Tuomioja (sd)

Gunilla Carlsson (S)

Hanna Katrín Friðriksson (Vr)

Hans Wallmark (M)

Heidi Greni (Sp), Norge

Jorodd Asphjell (A)

Jouni Ovaska (cent)

Linda Modig (C)

Lorena Delgado Varas (V)

Lulu Ranne (saf)

Oddný G. Harðardóttir (Sf)

Wille Rydman (saml)